

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 5Co/35/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8620202045
Dátum vydania rozhodnutia: 20. 09. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Gabriela Világiová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2022:8620202045.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Gabriely Világiovej a členov senátu JUDr. Karola Krochtu a JUDr. Marianny Hirkovej v právnej veci žalobkyne T. V. W., B.. XX.X.XXXX, X. U.. V. XXX/XX, XXX XX U., proti žalovanému SL. P. X. H. B. L. „." - P. I., Sovietskych hrdinov 436, 089 01 Svidník, IČO: 37 880 373, právne zastúpeného JUDr. Ivom Babjakom, advokátom, Sov. hrdinov 200/33, 089 01 Svidník, o vrátenie preplatku v sume 54 Eur, o odvolaní žalobkyne proti rozsudku Okresného súdu Svidník č.k. 5C/32/2020-51 zo dňa 11.3.2022, takto rozhodol

rozhodol:

- I. P o t v r d z u j e rozsudok okrem výroku o trovách konania.
- II. Zamietla návrh žalobkyne na zmenu žalovaného.
- III. Zrušuje rozsudok vo výroku o trovách konania a v rozsahu zrušenia vracia vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie
 - I. Žalobu zamietol.
 - II. Žalovanému priznal náhradu trov konania proti žalobkyni v plnom rozsahu.
2. Právne odôvodnil svoje rozhodnutie súd prvej inštancie podľa ust. § 60, 137, 215, 255 ods. 1, 262 ods. 2 Civilného sporového poriadku (ďalej CSP).
3. Súd prvej inštancie konštatoval, že z čiastočného výpisu z listu vlastníctva č. XXXX kat. úz. U. je zrejmé, že výlučnou vlastníčkou bytu č. XXX na ulici U.. V. XXX/XX, XXX XX U. je T.. T. W., B.. XX.X.XXXX, teda dcéra žalobkyne.
4. Preto dospel k záveru, že žalobkyňa nepreukázala, aby bola v tomto konaní nositeľom práva, ktorého sa v tomto spore domáha, pretože nie je vlastníčkou predmetného bytu, ale vlastníčkou bytu je jej dcéra. Na tejto skutočnosti nič nemení ani splnomocnenie dcéry žalobkyne zo dňa 7.6.2017. Z uvedených dôvodov súd žalobu zamietol.
5. Priznanie náhrady trov konania žalovanému odôvodnil súd prvej inštancie tak, že žalovaný mal plný úspech vo vzťahu k žalobkyni a uplatnil si náhradu trov konania. Zároveň konštatoval, že o ich výške rozhodne po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

6. Proti tomuto rozsudku včas podala odvolanie žalobkyňa. Konštatovala, že žaloba bola podaná v roku 2020 a pojednávanie, na ktorom odznel rozsudok bolo dňa 11.3.2022. Ako to z neho vyplýva súd prvej inštancie sa zaoberal a posudzoval hlavne otázku legitimácie žalobkyne, z čoho boli aj vyvedené závery a vyneseny rozsudok. Konštatovala, že žalobu podala vo svojom mene na základe plnej moci od dcéry T. T. W., ktorá byt neužíva a býva v X.. Toto splnomocnenie oprávňuje žalobkyňu na všetky práva a povinnosti vlastníka v plnom rozsahu zákona o vlastníctve bytov a nebytových priestorov v znení neskorších predpisov. Výklad takýchto splnomocnení, pričom žalobkyňa pozná mnohých čo ich vlastníka je vždy rôzny. V dome sa ich majiteľom priznávajú iba povinnosti, ale práva žiadne. Konzultovala túto otázku s advokátom JUDr. Igorom Šafránkom, ktorý jej vlastne potvrdil jej verziu výkladu, že týmto splnomocnením človek preberá na seba naozaj všetky práva a povinnosti uvedené v zákone o vlastníctve bytov. Pokiaľ tam čosi nie je, tak treba hľadať vo všeobecnejších právnych normách, ako je napríklad Občiansky zákonník. Pýtala sa či sú nejaké obmedzenia. Tými sú predaj alebo prevod bytu nakoľko by sa jednalo o zásah do vlastníckeho práva. Pokiaľ súd považoval aktívnu legitimáciu žalobkyne za prekročenie právomoci, o tom hovorí § 33 Občianskeho zákonníka a uviedla, že ak splnomocniteľ neoznámia osobe, s ktorou splnomocnením konal svoj nesúhlas bez zbytočného odkladu po tom, čo sa o prekročení dozvedel, platí, že prekročenie schválil. O tejto záležitosti dcéra žalobkyne samozrejme vedela ako aj o ostatných záležitostiach a s rozsudkom sa nestotožňuje. O tom, že splnomocnenie súd akceptuje sa dozvedela žalobkyňa aj na základe uznesenia o priznaní oslobodenia od platenia súdnych poplatkov. Čo sa týka právneho zastúpenia likvidátora advokátom JUDr. Ivom Babjakom, žalobkyňa trvala na tom, že splnomocnenie na zastupovanie pred súdom postráda súhlas vlastníkov. Žalobkyňa nijaký súhlas nevidela a ani nemá vedomosti o tom, že o súhlas žalovaný žiadal. V tejto súvislosti poukázala na § 24 Občianskeho zákonníka. Formálne záležitosti konania sú bezpochyby dôležité, ale keď sa súd nezaobera podstatou sporu v záujme dosiahnuť spravodlivosť položila otázku, či si takýto súd plní svoju funkciu vôbec. Poskytnuté dôkazy presvedčivo preukazujú, že ukončenie pobytu jednej osoby včas aj telefonicky aj v písomnej forme oznámila správcovi aj predsedníčke, čím svoju povinnosť splnila. Reakciou na jej správanie nebolo nič iné ako obštrukcie, avšak ich dôsledkom bolo, že ide o neoprávnené zadržanie vecí (preplatku). V tejto súvislosti poukázala žalobkyňa aj na morálny aspekt vecí. Mala za to, že tu vzniká právny nárok na jednej strane a právna zodpovednosť na strane druhej ako to súd prvej inštancie opomenul. Preto rozsudok považovala za nespravodlivý ale aj nemorálny. Konštatovala, že sú víťazstvá, ktoré nectia žiaľ ani súd. Preto navrhla rozsudok vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Zároveň rozšírila návrh o úroky z omeškania. K odvolaniu pripojila aj uznesenie, ktorými bolo priznané oslobodenie od súdnych poplatkov (uznesenie na nachádza na čl. 20 a nadobudlo právoplatnosť dňa 16.3.2021).

7. K odvolaniu žalobkyne sa vyjadril žalovaný. Stotožnil sa s názorom súdu, že na podanie žaloby v danej veci je oprávnený iba vlastníka bytu, a preto žalobkyňa nie je vecne legitimovaná na jej podanie. Podľa názoru žalovaného mal súd žalobu zamietnuť aj z dôvodu, že žalobný návrh je nejasný a nezrozumiteľný a nevykonateľný. Žalobkyňa sa domáha niečoho čoho sa mala a mohla domáhať u žalovaného. Ten ju upozornil, že v spoločenstve existujú pravidlá, ktoré si stanovili a odsúhlasili vlastníci, a ktoré musia dodržiavať všetci vlastníci spoločenstva „G.“. Stačilo len, aby si žalobkyňa vyzdvihla tlačivo u vtedajšieho mandátára spoločnosti U. U..G..C.. a tlačivo vyplnila a dala potvrdiť predsedovi spoločenstva. Všetci vlastníci v bytovom dome súpisne č. XXX/XX na ulici U. V. rešpektovali prijaté rozhodnutia vlastníkov všetci podľa nich aj postupujú. Žalobkyňa nerešpektovala spoločenstvo „G.“ zastúpené vtedajšou predsedníčkou spoločenstva, ktoré jej dňa 4.7.2017 písomne oznámila postup, ako odhlásiť osobu z bytu. Žalobkyňa ignorovala aj mandátára U. U..G..C., W. XX, U., ktorý je ústne aj písomne dňa 21.9.2018 oznámil spôsob odhlásenia osoby a ponúkol jej tlačivo o zmene počtu osôb. Za uvedený stav, že nedošlo k odhláseniu osoby z bytu žalobkyne si výlučne môže sama žalobkyňa.

8. K vyjadreniu žalovaného k jej odvolaniu sa vyjadrila žalobkyňa. Uviedla, že nakoľko súd nekonal v poriadku naliehavosti za obdobie od podania žaloby sa v dome vystriedali tri formy správy domu. Posledná zmena sa datuje 1.7.2021, preto žiadala aby súd prvej inštancie zmenil názov žalovaného na P. X. (LV XXX) U., U. V. XXX/XX P. U. X. J.U., W. XX/XX, U.. Zmena spôsobu správy domu sa uskutočňuje podľa pravidiel, ktoré stanovuje zákon o vlastníctve bytov a nebytových priestorov. Keďže došlo k zmene správcu, automaticky zaniká mandát pani B., likvidátorky, na zastupovanie vlastníkov bytov na súde, ako aj jej právneho zástupcu. Zastupovanie pred súdom ma prevziať nový správca, t.j. X. J.. Dňom skončenia správy prechádzajú všetky práva a povinnosti na nového správcu. Podpísaním

zmluvy o správe domu preberá bytové družstvo aj tento súdny spor. Mohla ho ukončiť likvidátorka z likvidačného zostatku. Žiaden zákonný dôvod pre nevyplatenie neexistuje. Podľa názoru žalobkyne došlo k nesprávnemu vyneseniu rozsudku, pretože konanie má inú vadu a rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádzalo z nesprávneho právneho posúdenia veci. Splnomocnenie na všetky právne úkony v rozsahu práv a povinností vlastníka podľa zákona o vlastníctve bytov ako to zdôraznila v odvolaní znamená jej aktívnu legitímáciu vo veci, preto navrhla, aby odvolací súd rozhodol tak, že žalovaní vlastníci bytov (LV XXXX) U., U. V. XXX/XX v správe X. J. W. XX/XX, U. vyplatí žalovanej preplatok na zálohu vo výške 54 Eur za roky 2017 až 2020 v rámci zúčtovania zálohových platieb do 3 dní od právoplatnosti rozsudku (v tomto vyjadrení špecifikuje žalobkyňa znova odvolací petít, pričom už nežiada o rozšírenie žaloby o úroky z omeškania, poznámka odvolacieho súdu).

9. Ďalšie vyjadrenia do spisu predložené neboli.

10. Odvolací súd na základe podaného odvolania preskúmal rozsudok súdu prvej inštancie spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo v zmysle zásad uvedených v ust. § 379 a nasledujúcich CSP bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa ust. § 385 CSP a contrario s tým, že miesto a čas vyhlásenia rozsudku oznámil na úradnej tabuli a webovej stránke Krajského súdu v Prešove dňa 14.9.2022 a zistil, že odvolanie žalobkyne čo do veci samej nie je dôvodné a čo do trov konania, dôvodné je.

11. V odvolacom konaní z dispozičnej zásady vyplýva, že odvolací súd vec prejedná v medziach, v ktorých sa odvolateľ domáha prieskumu. Určením rozsahu napadnutia rozhodnutia súdu prvej inštancie odvolateľ nielen vymedzuje to, ohľadne akých výrokov u rozhodnutia súdu prvej inštancie nastal suspenzívny účinok odvolania, ale súčasne stanoví medze, v ktorých je odvolací súd oprávnený a povinný rozhodnutie súdu prvej inštancie preskúmať.

12. Odvolací súd v odvolacom konaní posúdil relevantnosť konkrétnych odvolacích námietok, teda to, či súd prvej inštancie na zistený skutkový stav správne, v úplnosti, aplikoval príslušné právne predpisy, či riadne svoje rozhodnutie odôvodnil, to všetko s prihliadnutím na to, že v odôvodnení rozhodnutia nemusí byť daná odpoveď na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní (napr. Ústavný súd SR, sp. zn. II.ÚS 78/05).

13. Súd prvej inštancie vo veci samej v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností vyvodil správny právny záver. Keďže ani v priebehu odvolacieho konania sa na týchto skutkových a právnych zisteniach nič nezmenilo, odvolací súd si vo veci samej osvojil náležité a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie, na ktoré v plnom rozsahu odkazuje a na doplnenie jeho správnosti poznamenáva.

14. Aj odvolací súd ma za to, že žalobkyňa nepreukázala, aby bola v tomto konaní nositeľom práva, ktorého sa v tomto spore domáha, pretože nie je vlastníčkou predmetného bytu ona, ale jej dcéra. Na tejto skutočnosti nemení nič ani splnomocnenie dcéry žalobkyne zo dňa 7.6.2017. Súd prvej inštancie správne odôvodnil v bode 10. a 11., prečo žalobu zamietol. Odvolací súd nesúhlasí s názorom žalobkyne, ktorý prezentovala vo svojom odvolaní, že splnomocnením, ktoré v spore predložila preberala na seba naozaj všetky práva a povinnosti uvedené v zákone o vlastníctve bytov. Teda, že mohla podať žalobu o vrátenie preplatku vo svojom mene.

15. Žalobkyňa zároveň žiadala o zmenu žalovaného, tak ako to vyplýva z jej vyjadrenia k vyjadreniu žalovaného a tak ako to podrobne podpísal odvolací súd v bode 8. odôvodnenia. Žiadala, aby bol zmenený názov žalovaného na P. X. (LV XXX) U., U. V. XXX/XX v správe X. J., W. XX/XX, U..

16. Odvolací súd vyzval žalovaného, aby oznámil, či výkon správy bytového domu s.č. XXX na ulici U. V. P. U., vykonáva X. J. U., W. XXXX, XXX XX U.. Žalovaný uviedol, že podľa Zmluvy o výkone správy č. XXXXXX G., zo dňa 11.11.2020, Článok XV bod 8, uzatvorenej s X. J. U., výkon správy v bytovom dome s.č. XXX, na ul. U. V. P. U., bude X. J. U. vykonávať až po výmaze U. P. X. „.. - P. I., z registra Spoločenstva vlastníkov bytov a nebytových priestorov.

17. Odvolací súd z registra zistil, že „G.“ - v likvidácii, U. V. XXX, XXX XX U. je stále zapísaný v registri Spoločenstva vlastníkov bytov a nebytových priestorov, ktoré zabezpečuje Ministerstvo vnútra

Slovenskej republiky, sekcia verejnej správy, Drieňová 22, 826 86 Bratislava 29. Teda k výmazu U. P. X. „-“ v likvidácii z registra Spoločenstva vlastníkov bytov a nebytových priestorov nedošlo.

18. Preto odvolací súd zamietol návrh žalobkyni na zmenu žalovaného.

19. Judikatúra súdov vrátane európskeho súdu nevyžaduje, aby na každý argument strany (účastníka) bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia (porov. rozsudok Georgiadis proti Grécku z 29. mája 1997, sťažnosť č. 21522/93, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1997-III; rozsudok Higginsová a ďalší proti Francúzsku z 19. februára 1998, sťažnosť č. 20124/92, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1998-I; uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 23. júna 2004 sp. zn. III. ÚS 209/04).

20. Preto odvolací súd potvrdil rozsudok okrem výroku o trovách konania podľa ust. § 387 ods. 1, 2 CSP ako vecne správny.

21. Žalobkyňa podala odvolanie voči všetkým výrokom rozsudku, pričom spomínala v odvolaní, že bola oslobodená od platenia súdnych poplatkov v celom rozsahu. Súd prvej inštancie uviedol, že priznal žalovanému náhradu trov konania proti žalobkyni, pretože mal plný úspech vo veci a uplatnil si ich náhradu. Zároveň konštatoval, že o ich výške rozhodne po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí samostatným uznesením, ktoré vydá vyšší súdny úradník. Aplikáciou ust. § 257 CSP aj napriek tomu, že priznal žalobkyni oslobodenie od platenia súdnych poplatkov sa súd prvej vôbec nezaoberal.

22. Podľa ust. § 257 CSP výnimočne súd neprizná náhradu trov konania, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa. Po vzťahu k aplikácii ust. § 257 CSP odvolací súd uvádza, že toto ustanovenie predstavuje výnimku pri rozhodovaní o trovách konania. Jeho účelom je umožniť súdu zmierniť dôsledky právnych noriem upravujúcich náhradu trov konania zavedením moderačného absolučného práva. Je výrazom skutočnosti, že tam, kde zákon nemôže byť natoľko kazuistický, aby postihol celú rozmanitosť života, právo sa dotvára sudcovským výkladom v medziach ustanovených všeobecnými podmienkami uvedenými v zákone, za splnenia ktorých môže dôjsť rozhodnutím súdu k inému záveru o náhrade trov konania, než by plynuli z použitia všeobecných zásad náhrady trov konania.

23. Zákon explicitne nevypočítava, ktoré okolnosti sú relevantné do takej miery, že môžu predstavovať dôvod na nepriznanie náhrady trov konania. Judikatúra považuje za nepostačujúci na aplikáciu ust. § 257 CSP, len všeobecný záver hodnotiaci dopad rozhodnutia o určitom druhu nároku. Súd prvej inštancie sa však nezaoberal majetkovými pomermi žalobkyne, na základe ktorých jej priznal oslobodenie od platenia súdnych poplatkov, zároveň ani celkovou situáciou, pričom žalobkyňa uviedla, že vo veci sa radila aj s advokátom, ktorý mal názor taký ako ona, že je vecne legitimovaná na podanie žaloby. Ak sa uvedenými otázkami súd prvej inštancie vôbec nezaoberal podľa názoru odvolacieho súdu odňal žalobkyni vo vzťahu k trovám konania právo na spravodlivý proces.

24. Preto odvolací súd s poukazom na vyššie uvedené podľa ust. § 389 ods. 1 písm. b/ CSP zrušil rozsudok vo výroku o trovách konania a v rozsahu zrušenia vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

25. Úlohou súdu prvej inštancie tak bude znova vo veci konať vo vzťahu k trovám konania v intenciách naznačených odvolacím súdom, následne vo veci znova rozhodnúť a samozrejme svoje rozhodnutie v zmysle zásad uvedených v ust. § 220 ods. 2 CSP aj náležite odôvodniť. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na ustálenú judikatúru, z ktorej vyplýva, že v prípade použitia ust. § 257 CSP, je súd povinný vytvoriť procesný priestor umožňujúci stranám vyjadriť svoje stanovisko k prípadnému použitiu tohto ustanovenia. Zároveň odvolací súd poukazuje na to, že výrok o nároku na náhradu trov konania musí byť formulovaný tak, že v ňom musí byť uvedené nie len kto a komu má zaplatiť náhradu trov konania, ale musí v ňom byť uvedená aj formulácia, že o výške tejto náhrady bude rozhodnuté súdom prvej inštancie samostatným uznesením. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na právny názor vyslovený v rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6Cdo/222/2016.

26. V novom rozhodnutí rozhodne súd prvej inštancie i o náhradách tohto odvolacieho konania v zmysle ust. § 396 ods. 3 CSP.

27. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.

Poučenie o dovolaní: Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. (§ 419 Civilného sporového poriadku, v ďalšom texte už len „CSP“)

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n). (§ 421 ods. 1 a 2 CSP)

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie. (§ 422 ods. 1 a 2 CSP)

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné. (§ 423 CSP)

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde. (§ 427 ods. 1 a 2 CSP)

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania ustanovených v § 127 Ods. 1 C. s. p. (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpísania) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh). (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa. (§ 429 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania. (§ 430 CSP).